

4500 iztiskov.

Gospodarski Glasnik

za Štajersko.

List za gospodarstvo in umno kmetijstvo.

Izdaja c. k. kmetijska družba na Štajerskem.

List velja na leto 4 krone.

Udje družbe prispevajo na leto 3 krone.

Udje dobé list zastoraj.

Vsebina: Razglas glede oddaje plemenske perutnine štajerske pasme. — Razglas glede oddaje travinega semenja. — Razglas glede naročbe nove izdaje Brüdersove knjige o spravljaju in pošiljanju pečkatga sadja. — Listek: Karl Valentinitich. — Nevarnost strele. — Prva pomoč pri nenadnih boleznih in nezgodah pri živini. — Iz razprav osrednjega odbora c. k. kmetijske družbe na Štajerskem. — Vcepina proti kužnemu zametanju pri govedu. — Iz podružnic. — Ogledovanje in prodaja plemenske živine. — Zadruga: Poročila Zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem. — Tržna poročila. — Oznaniila. — Prilaga o Tomasovi žlindri.

Št. 1875.

Razglas

glede oddaje plemenske perutnine štajerske pasme.

O. o. namerava tudi letos, 1912, razdeliti med svoje ude plemensko, čistokrvno štajersko perutnino, v kolikor bodo dopuščala denarna sredstva, v to svrhu določena. Tozadevne prošnje pa morajo biti vsaj do 1. septembra 1912 pri osrednjem odboru c. k. kmetijske družbe štajerske v Gradcu, Stempfergasse 3, in se na zapoznele ne bo oziralo.

Posamezniki, ki pa morajo biti člani kake podružnice ali zadruge, naj vložijo prošnje pri načelnstvu svoje podružnice. Podružnično predstojništvo ima dotične prošnje vestno pregledati, je li prošnja vreden in zanesljiv, njegovo dvorišče primerno (suho, odločena lega, da imajo kokoši dovolj prostora za prosto gibanje in je obenem ohranitev čiste pasme zjamčena), je odobriti in potem skupno vposlati osrednjemu odboru. Zgornja Štajerska dobi načeloma samo starošajersko pleme. Za Srednje in Spodnje Štajersko si pridržijo kmetijska družba določitev pasme radi različnih krajevnih, rejnih in gospodarskih okolščin (hribovite, ravne lege, bližina gozdov, bavi li se prebivavstvo pretežno s pitanjem ali trgovino z jajci); to se mora v prošnji naznaniti in oziraje se na te podatke se bo določila ali sulmodolska, starošajerska ali pa celjska pasma. Prošivci za eno kurjo družino so navezani na sledečo izjavo.

„Podpisan prosi c. k. kmetijsko družbo za 1 kurjo družino pasme; če se njegovi prošnji ugodi, se zaveže, da hoče

Karl Valentinitich.

Skupščinarji letošnjega občnega zbora so priznali načelniku kmetijske podružnice na Laškem, gospodu šolskemu ravnatelju Karolu Valentinitichu zlato družbino kolajno. To redko, toda zaslužno odlikovanje zasluži, da posebej spregovorimo o njem tudi v „Gospodarskem Glasniku“. Odlikovančevu koristno in uspešno delovanje, katero sega nazaj cela desetletja, ni ostalo skrito na mestih, ki zastopajo naše kmetijske interese. Že kot šolski vodja v Hrastniku je ustanovil leta 1872 kmetijsko podružnico v Trbovljah in je sodeloval tudi pri ustanovitvi podružnice v Laškem koncem sedemdesetihlet. Leta 1886 kot šolski vodja na Laško prestavljen, prevzel je takoj vodstvo kmetijske podružnice v roke in začel zapričeto delo krepko nadaljevati.

Leta 1892 so priznali skupščinarji na 68. občnem zboru c. k. kmetijske družbe gospodu ravnatelju Valentinitichu zaradi njegovih zaslug za kmetijstvo srebrno družbino kolajno. To odlikovanje je bilo za njega le izpodbuja, da je z izvanredno marljivostjo in pa velikim razumevanjem nadaljeval svoja prizadevanja v povzdigo raznih panog kmetijstva.

Med tem ko je gospod Valentinitich izprva posvetil svoje veliko strokovno znanje posebno povspesjevanju sadjereje, zlasti s tem, da je dajal s svojim naravnost vzglednim

skrbeti za ohranitev čistega plemena na ta način, da ali odloči ali proda dosedanje tujekrvno pleme; oskrbeti si hoče čistokrvno kurjo pasmo, slušati navodila gospodov potovalnih učiteljev in skrbeti za razširjenje čistokrvne pasme na ta način, da zamenja jajca za domačo potrebo z onimi tujekrvnih pasem.“

Golice za prošnje, ki služijo ob enem kot reverzi, se dobé pri podružničnih načelnstvih.

V Gradcu, 1. julija 1912.

Od osrednjega odbora c. k. kmetijske družbe na Štajerskem.

Načelnik:
Attems l. r.Glavni tajnik:
Juvan l. r.

Razglas

glede oddaje travinega semenja s svrhu povspesjevanja pridelovanja travinega semenja na Štajerskem.

Pod pogojem, da bode visoko c. k. poljedelsko ministerstvo pritrdilo nadaljnemu povspesjevanju pridelovanja kreme z uvedbo pridelovanja travinega semenja na Štajerskem, namisli centralni odbor v smislu sklepa z dne 9. julija 1912 akcijo glede pridelovanja klaje nadaljevati na ta način, oziroma jo raztegniti, da bo razven akcije za oddajo travinega semenja v svrhu napravljena travnikov še tudi oddajal brezplačno potrebna semenja takim posestnikom, kateri hočejo sejati travo in deteljo v to svrhu, da se dobi travino in deteljno semenje.

Da se osnujejo nekaka središča za pridelovanje travinega semenja se priporoča, da se pri-

javi iz jednega in istega podružničnega okoliša več interesentov.

Dovolitev subvencije, t. j. brezplačna oddaja travinega semenja za sejanje trave v to svrhu, da se dobi travino semenje, je zvezano s pogojem:

Da se mora nahajati polje v dobrem kulturnem stanju, to je, biti mora dobro pognojeno in brez plevela; nadalje da se morajo prošilci obvezati, da bodo jim vposlane vprašalne pole tekom določenega časa vestno izpolnjene predložili potom podružnice osrednjemu odboru; potem, da bodo izvedli setev in nje oskrbo stvari primerno po jim danih navodilih za obdelovanje in da bodo dali Zvezi gospodarskih zadrug na Štajerskem predkupno pravico za tisto množino travinega semenja, ki je ne potrebujejo za lastne potrebe. Razven tega se obveže prošilec, da bo dovolil vsak čas pristop strokovnim organom, katerim se je poverilo nadzorstvo teh setev, in da se bo ravnal po danih navodilih.

Vzorci za prošnje za naklonjenje travinega semenja, kakor tudi navodilo za pridelovanje semenja s vprašalnimi polami se dobijo pri c. k. kmetijski družbi v Gradcu, Stempfergasse 3.

Razglas

glede naročbe nove izdaje Brüdersove knjige o spravljaju in pošiljanju pečkatga sadja.

P. t. člane c. k. kmetijske družbe opozarjamo, da izide na novo v zalogi družbe brušurica strokovnega učitelja Brüdersa o spravljaju in pošiljanju pečkatga sadja v nemškem in slovenskem jeziku, ktera se dobi koncem meseca avgusta 1912 pri podružničnih načelnstvih po 20 vin izvod.

šolskim vrtom ljudstvu vzgled, da je nasajal primerne sadne vrste i. t. d., začel je na Laškem svojo pozornost obračati ne le na sadjerejo in oddajo sadnih drevesc, ampak tudi na vse druge panoge kmetijstva in jih skušal izboljšati. Vzrejo sadnih drevesc, skrbno odbero vrst in oddajo drevesc je nadaljeval in razventega pričel s prenovljenjem vinogradov. Akoravno ne najdemo dandanes v laškem okraju toliko vinogradov kakor nekaj, so vendar sedanjí vzgledno prenovljeni, dajo dobro kapljico in zadovoljiv pridelek, kar je zopet največ zasluga gospoda ravnatelja Valentiniticha. Na Laškem, v njegovem priljubljenem domačem kraju, kjer bi se sedaj naj odpočil sivolasí mož po 40 letnem službovanju kot učitelj in očetovski svetovalec ljudstva — v resnici pa tudi sedaj ne počiva, ampak deluje naprej neumorno kot bučelica — tukaj toraj je postavil ravnatelj Valentinitich svoje delovanje v svrhu povspesjevanja kmetijstva na širšo podlago in začel z vneto in s srečno roko posegati v vse zadeve sploh, ki so zadevale povzdigo kmetijstva v laškem okraju. Hribovit okraj sam določuje, ktere panoge kmetijstva se naj posebno poprima prebivalstvo; to je živinoreje. Že od nekaj je bila živinoreja v okraju vredna, da se je na daleč okrog imenovala in se govorilo o nji. Vole iz Jurklosterskega okoliša že od nekaj radi kupujejo tuji kupci iz Zgornjega Avstrijskega, Češkega in Mo-

ravskega. V novi domovini uporabljajo te vole še nekaj let zlasti v sladkornih tovarnah kot izvrstno vprežno živino, potem pa jih podreajo. Ker pa je dobava regeneratorev popustila v osemdesetih in devetdesetih letih, in je s propadanjem vinarstva začela nazadovati tudi živinoreja, treba jo je bilo zopet osvežiti. Valentinitich, kteremu se je kot članu okrajnega odbora poverilo povspesjevanje živinoreje, je stopil v dotiko s strokovnjaki, je sestavil za okrajni odbor natanko določeni vspeh v svrhu povspesjevanja živinoreje in si je znal in vedel izposlovati od okraja potrebnih denarnih sredstev. Ta denar in sredstva, ki jih je dala na razpolago c. k. kmetijska družba, je znašal skupaj lepo svoto, s katero se je potem začelo odločno in skrbno delovanje za povzdigo živinoreje.

Na podlagi tega programa so se nekoliko časa naročevale tudi telice muropoljskega plemena iz Zgornjega Štajerskega in se oddajale zanesljivim živinorejcem. Te regeneratorke bi naj dale primerno podlago govedoreji in se je skrbno čuvalo nad tem, da so njih teleta ostala v okraju in se niso odprodajala izven laškega okraja. Že več let dobi okraj s posredovanjem in podporo c. k. kmetijske družbe primerno število plemenskih bikov; skrb pa tudi sam za to, da skrbno vzrejene blike bodisi nakupijo domači živinorejci bodisi jih podpira okraj s subvencijami. S takim ravnanjem se je živinoreja tega okraja popolnoma

Da morejo podružnice družbi navesti število izvodov te brošurice, ki ga potrebujejo, priporočamo, da se člani že sedaj oglasijo k naročbi te knjige pri svojih podružničnih načelnstvih.

Od osrednjega odbora c. k. kmetijske družbe na Štajerskem.

Nevarnost strele.

Migljajoče vroče poletno nebo so zaježili mračni jeklenotemni oblaki, ki naznanjajo nevihto. Leno začnejo padati na žejno ravan prve težke kapljice; in kmalo nato kar škrbetajo poga hišnih polknah vodeni curki in butajo ob tla. Vihravi potočki in jarčeki se vijejo kakor milijoni črvičkov po zemlji, drevesa oživijo in hvaležno raztezajo svoje košate in debele vrhove ter povešajo svoje vejice pod težkim mokrim bremenom. Tudi človek se čuti prerobenega in obide ga neko veselo čustvo.

Za nekaj dni ko dobi v roke časnike, pa čita, da je divja naravna godba, gromenje, ki je oznanjevala dež, povzročila mnogo nesreče in žalosti. Marljivemu kmetiču je upepelila strela njegov dom in vse že spravljene pridelke, v drugem kraju zopet ubila živence ali celo ljudi na polju.

Žalibože mora novodobna veda konstatirati, da narašča nevarnost strele po vseh kulturnih deželah od leta do leta. Nevihte se namreč pojavljajo zmiraj bolj pogosto, in tako se množijo nesreče po streli od leta do leta. Da se je nevarnost strele povečala v razmerju k preteklim desetletjem, to ima svoje vzroke. Glavni bi bili: prebivalstva je na jedni in isti površini zmiraj več; gozdovi se kar neusmiljeno sekajo, in velika močvirja se izsušavajo.

Voda in mokrota sta namreč izvrstna strelovoda, ki počasi porazdelita električno silo (tok) zraku ter tako zmanjšata silno združenje pozitivne in negativne elektrike in s tem nevarnost, da udari.

Tudi gozd s svojimi nebrojnimi drevesnimi vrhovi počasi porazdeli električno napetost. Kot strelovode smemo smatrati velike, visoke dimnike in ognjišča, iz katerih se vali dim, medtem pa zvišajo nevarnost strele na samem stoječa visoka drevesa in poslopja.

Čudna prikazen je ta, da v nektero drevo rajše udari kakor v drugo, da se nekterih vrst drevja strela takorekoč ogiblje. Malokedaj trešči v lipo, bukev in oreh. V hrast približno desetkrat rajše udari strela kakor v prej navedena drevesa. Med hrast in lipo lahko uvrstimo iglove, kakor: smreko, bor in hojko. Učenjaki tolmačijo to različno svojstvo dreves iz večje ali manjše množine oljnatih snovij, ki jih ima drevo. Malo oljnatih snovij in toraj streli posebno izpostavljeni so: hrast, jesen, jagned, brest in vrba. Večje množine oljnatih snovij vsebujejo: bukev, lipa in oreh; zato pa tudi v te vrste dreves le malokedaj trešči.

osvežila. Da se je proglasil okraj kot čisti okoliš muropoljske pasme, tudi tozadevno se je treba zahvaliti Valentinitševemu plivu v okrajnem zastopu. S to strokovno oskrbo si je gospod Valentinitš stekel velike zasluge za kmetijstvo laškega okraja, za kar se mu prebivalstvo ne more dovolj zahvaliti. Iz živinoreje dobivajo ljudje lep dobiček, ki leto za letom še narašča. Njegovo umno sodelovanje pri povspesevanju živinoreje je dalo osrednjemu odboru povod, da je stavil pri visokem deželnem odboru predlog, naj imenuje gospoda ravnatelja Valentinitšcha za distriktnega načelnika za 23. govedorejsko okrožje, ki obsega celjski, vranski in laški okraj. Temu predlogu je visoki deželni odbor tudi pritrđil. Kot distriktni načelnik deluje gospod Valentinitšch smotreno že osem let pri licenciranju bikov in ogledovanju živine. Skrbi pa vestno tudi za to, da dobita celjski in vranski okraj čistokrvne bikeplemenjake muropoljskega plemena. Njegovemu prizadevanju se je tudi treba zahvaliti, da je na Laškem obstajala pri Drolzu dolga leta postaja za vzrejo svinj nemške plemenite pasme. Kmetijska družba je kupila tukaj več merjascev in jih spravila v druge kraje v svrhu povspesevanja svinjereje. Valentinitšch je začel prvi tudi s premovanjem svinj o priliki ogledovanja goveje živine; škoda le, da ni našel posnemovalcev.

Zakaj strela tuintam poslopje vžge, v drugem kraju pa mogoče samo okraspa zidovje; zakaj strela ubije človeka, ne da bi potem zapazili na mrtvecu najmanjšo ranico, medtem ko zopet drugega človeka, v kterega je treščila, popolnoma ožge, to je uganka — ktere še veda dosihdobni rešila.

Kako pa se naj zadržimo ob času nevihte? Že prej sem povedal, da so visoka posamezno stoječa drevesa naravnost strelovodi. Ne postavljaj se toraj po nja in ogibaj se jih! V gozdu pa se lahko čuti človek popolnoma varnega, če ne gre vedrit pod drevo, ki presega po dolgotosti okrog stoječega drevja.

Če Te zasači hudourje na polju, ne beži; kajti veter, ki ga delaš s tem, in potno telo vleče na se strela. Rajši se daj do kože premočiti, saj Ti to skoro gotovo ne bo škodovalo v poletju na zdravju.

Ako si na cesti in ne moreš v bližino kake hiše, je gosto in obsežno grmovje varno zavetišče.

Nevarno pa je, če se postaviš pod kako kolarnico ali drvarnico, kamor je pastir spravil svojo čredo, ali kamor je pribežalo vedrit mnogo ljudij. Električna se namreč nabira okrog živčnih bitij in vleče strela na se.

Ako zaloti nevihta več ljudij sredi polja, recimo celo gručo delavcev na njivi, tedaj se naj razkropijo takoj na vse strani. Če šviga strela za strela, in se nahajaš sredi polja, kjer ni hiše, kjer ne stoji nobeno drevo, rešiš se, če se naravnost vlečeš na zemljo. Železna orodja, kakor: motike, kose i. t. d. položi proč, kajti železo je dober prevodnik elektrike! Vprežno živino odpreži od voza na polju, pa ne ostani v bližini konjin volov; še manj pa se skušaj obraniti deža s tem, da se zavališ pod voz!

Torišč, kamor je treščilo, se na vsak način ogibaj, kajti tamkaj Ti preti velika nevarnost!

V vasi, naselbini sploh, je nevarnost manjša. Rečemo lahko, čim večji je kraj, tem bolj si varem. Seveda tudi v hiši te lahko zadene nesreča. Ne hodi v bližino peči, štedilnika v kuhinji, ne stoj morebiti blizu električnih naprav ali vodovoda! Da bo vsaka pametna gospodinja v peči takoj pogasila ogenj, če se bliža huda ura, to je umevno, saj smo že prej rekli, da vleče dim elektriko na se.

Življenje tvegaš, ako se postavljaš okrog mirno in na samem stoječe vode, recimo gnojščnice.

Koliko ljudij je že ubila strela, med tem ko so vedrili pod kapom; in v kljub temu lahko opazamo vsak čas, da ob nevihti pribežijo ljudje iz polja in travnikov ter se postavijo pod kap kake hiše v red in vrsto kakor vojaki v kompaniji, namesto da bi se hitro zmuznili v hišo. Žleb na strehi je vendar iz pločevine, ki je pritrjena z železom na zid. Nabere se dosti

Velik del laškega okraja je obraščen z gozdovi. O kakem gozdarstvu svojčas nisi tukaj niti slišal. Ljudstvo je sekalo šume kar povprek, in kjer je prej raztezalo mogočno drevje svoje košate veje, rastlo je pozneje grmovje. Ker je svet na dostih krajih strmen, zemlja pa apnena, nastal bi prav kmalu drugi Kras. Tu je zopet posegel vmes gospod ravnatelj Valentinitšch z ustanovitvijo gozdne drevesnice. Pred šestimi leti se je po njegovem umnem navodilu in pod njegovim vodstvom na primernem kraju ustanovila drevesnica za gozdno drevje, iz ktere dobivajo člani podružnice lepe sadike po nizki ceni. Že precej let poprej si je stekel Valentinitšch veliko zaslug za pogozdovanje Huma, ob čijega vznožju leži Laško. Hum, kojega rebra so svoj čas štrlela suha in prazna proti nebu, je dobro zasajen, in je tudi že mladoles prav lepi. Upajmo, da bodo kmetovavci v svojem lastnem interesu zmiraj bolj spoznali vrednost gozdne drevesnice in začeli pogozdovati praznote.

Veliko gospodarsko korist ima kmetijstvo okraja že leta in leta od sadjereje, s katero je pričel Valentinitšch. Sadje se zlasti odlikuje po velikosti in lepoti sort, drevje pa stoji zdravo in sveže vsepovsod. Na prej Černyjevem posestvu tik za trgov zasajeni sadonosnik nosi ime našega odlikovanca, in tam postavljeni kamen z napisom bo še poznim potomcem pravil o dobrotah gospoda Valentinitšcha.

elektrike — in nesreča nikdar ne miruje. Grda razvada je tudi, da hodijo ljudje ob hudi uri odpirat hišnih vrat drug za drugim, kakor bi jim kdo za to plačal. Prepričan je vendar velika nevarnost!

Na ta način se toraj do gotove meje lahko obvarujemo strele.

Kaj pa, če udari strela v živinčce? Po večji ali manjši sili strela precej do mrtvega ubije ali umori posamezne dele, vzame vid, zažge in napravi opekline, osmudi dlako, ali pa samo omami in omoti, da pade žival na tla. Kolikor prej se zave od strele zadeta žival, toliko gotoveje ostane pri življenju. Če traja od strele povzročena mrtvoudnost po več dni, tedaj je pozneje ne moreš iz lahka odpraviti. Naš Dular nasvetuje sledeče: Omamljeno žival položi tako, da leži glava malo nižje od trupla. Škropi jo z mrzlo vodo, brizgaj ji v črevo hladne vode, okoli gobca jo namaži z žganjem, salmijakovcem ali jesihom, ali pa ji drži te reči pred nosnice. Če je prišla k sebi in je ranjena, hladi rane pred vsem s hladili.

Ako sprevidiš, da ves trud ničesar ne pomaga, zakolji žival, ne pusti je dalje trpeti in kočečno crkniti. Meso od strele omamljene ali ubite in precej nato zaklane živine se namreč sme brez skrbi uživati, ker ni škodljivo.

Od strele zadetega človeka spravi nemudoma proč iz mesta nesreče, odpni mu obleko in začni pred vsem z umetnim dihanjem. Ribaj ga z jesihom in če se kmalu ne zaveda, pošlji po zdravnika.

J-ž-č.

Prva pomoč pri nenadnih boleznih in nezgodah pri živini.

(Dalje.)

Napenjanje goveje živine.

Ta bolezen se navadno pojavlja pri goveji živini, pa tudi pri drugih prežvekovalcih, zlasti spomladi in jeseni in sicer predvsem na pašii manj v hlevu. V hlevu se opaža napenjanje takrat ako pokladamo živini močno rosno, skoro zmrzlo mlado travo, da se prebavljenje vsled ohlajenja želodca zmanjša; nadalje pa tudi takrat, ako se živina krmi s sparjeno ali tako travo, ki je ležala v kupih in se je že segrela. Slednje se dogodi navadno o praznikih, ko živinorejci nakosijo in spravijo večjo množino trave ali detelje, da bi tega dela ne opravljali v svetek. Na paši se pojavlja ta bolezen, če živina na tešče požre veliko množino z deteljo pomešane, mlade, rosne in mrzle trave. Ako živina na paši preveč bezglja in skače, kakor tudi če jo takoj napojimo, ko se je nažrla zelene krme, ima lahko to zlé posledice. Ravnotako je nevarna paša po strnišču z mlado rosno travico ali pa tudi pokladanje zeljevega listja in ostankov. Na pol prežvečeno klajilo ostane po pravilu v vampu goveje živine približno 24 ur. V tem času se skozi in skozi pomeša in zavre, pri čemur se delajo vetrovi (sapa). Ti s klajo pomešani plini se odstranijo z riganjem po požirniku, ako je normalna želodčeva vsebina in

S tem pa še nismo opisali na kratko nikakor vsega delovanja tega moža. Ni tedaj čuda, da je tudi naučno ministerstvo opazilo nesebično delovanje gospoda Valentinitšcha in ga imenovalo za šolskega ravnatelja. Tudi centralni odbor je že leta zasledoval z največjim interesom njegovo delovanje ter je soglasno sklenil v svoji seji dne 19. marca 1912, predlagati 89. občnemu zboru, naj se gospodu ravnatelju Valentinitšču podeli zlata družbina kolajna, kateri predlog je bil potem tudi soglasno sprejet. Dne 7. julija t. l. je sklical podružnični podnačelnik gospod Drolz izvanredni občni zbor podružnice in je povabil na istega tudi vse korporacije trga. Mnogobrojno so se odzvali povabljeni temu vabilu in s tem pokazali, kako čislajo in cenijo neumorno delovanje tega za kmetijstvo vnetega moža. Kot zastopnik osrednjega odbora mu je izročil generalni tajnik Juvan zlato družbino kolajno s kratkim nagovorom, v katerem je orisal njegovo plodonosno delo.

Čeravno že blizu sedemdeset let star, je gospod ravnatelj še zmiraj krepak. Dal Bog, da bi še ostal dolga leta zdrav in čil sebi in svojem veselje, človeštvu pa v korist! Naj mu bo usojeno, še mnoga leta z dosedanjjo krepkostjo delovati v korist in hasek našega domačega kmetijstva.

Po Juvanu.

želodčeva mrena. Ako pa se je govedo nažrlo prej navedene škodljive klaje, oslabi želodčeva in črevesna mrena in naberejo se v vampu vetrovi, ki nastanejo vsled vretja klajila. Tudi pri pre-naglem prehodu od krmiljenja živine v hlevu pa na rejo goveda s pašo se moramo bati te bolezni. Ako v požiralniku zaostane kaka trša reč, recimo krompir, repa ali jabelko, nadaje povečanje žlez v bližini požiraka je tudi to lahko vzrok, da živino naglo napne, ker vetrovi ne morejo skozi gobec.

Napenjanje goveda se spozna najprej na tem, da se zadnji del naglo napne, kar nakipi. Trebuh je na levi strani, kjer leži vamp, mnogo bolj napet kakor na desni. Koža čez trebuh je napeta, in če z roko na lahko udariš na njo, zabobni kakor napeti boben. Govedo noče več žreti, ne prežvekuje in ne riga. Vetrove, ki jo mučijo, skuša spraviti s tiščanjem skozi ritnik, se večkrat pripravlja k blatu, pogosto spusti nekoliko blata in scalnice, vzdiguje rep, razkorači se z vsemi štirimi nogami in krivi hrbet. Dihanje je kratko in težko. Da lažje diha, odpre gobec. Iz gobca se ji scejajo vlačne in smrdljive sline in pene. Gleda topo, oči izstopijo iz votline, kaže strah in tesnobo, žila ji bije zelo naglo in razdraženo tolče. Živinče se maha v zadnjem delu, dokler po kratki bolezni ne pade in se zaduši.

Če ima v požiraku kako tujo reč, poskuša jo govedo z davljenjem požreti ali pa s kašljanjem odstraniti; pri tem steguje vrat, riga in se peni.

Pač pri nobeni drugi bolezni ni hitra pomoč tako potrebna kakor pa naglem napenjanju. Že tekoma četrte ure do pol ure so smrtonosni vetrovi svoje škodljivo delo izvršili, povzročili pogin. Zdravljenje se mora toraj vršiti z odpravljanjem vetrov; to pa se lahko zgodi naravnim ali umetnom potom.

V prvi dobi bolezni si pomoremo z notranjimi in mehničnimi sredstvi. Živinčetu se dajo zdravila, kakor makovega olja, žganice ($\frac{1}{8}$ litra na steklenici vode), apnene vode (dve žlički živega apna, ki se prej pogasi, v steklenici vode). Vlivanje petroleja, terpentina, kamenega olja, gnojnice i. t. d. je nevarno, ker je meso potem skvarjeno, ako bi bilo slednjič vendarle primorani živinče zaklati.¹ Da živinče začne žvekat in da se povspešuje riganje (vsled česar pridejo vetrovi skozi požiralnik) obdržamo ga s povreslom, potegnemo mu večkrat jezik iz gobca in držimo glavo pri tem navzdol.²

Jako dobra pripomoč je, da gnetemo in pritiskamo enakomerno levo lakotnico³. Kmalu bomo opazili pod roko na lahno gibanje, živinče začne rigati, in napetost vidno ponehava po vsakokratnem odstranjenju vetrov. Učinkovanje tega dela nam znatno olahkočuje polaganje v mrzlo vodo namočene rjuhe na živinče.

Ako bi prikazni naglega napenjanja ne jenjale vključ zdravljenju na zgoraj navedene načine, posesti moramo po umetnem odpravljanju vetrov s požiralnikovo cevjo. Ta je $1\frac{1}{2}$ metra dolga in 2 do $2\frac{1}{2}$ cm široka cev, ki sega od gobca do vampa. Na znotraj obstoji iz zavojito (spiralno) spleteno železno žico in na zunaj iz usnjate prevleke. Na tistem koncu, ki pride v vamp, ima cev glavico ali bat iz roga ali mehke kovine (cina, svinca). Glavica je preluknjena liki sito.

Predno porinemo požiralnikovo cev v gobec, priveže se živinčetu med čeljusti povprečni les, v kojega sredini je napravljena luknja. Skozi njo potem vtaknemo cev, katero poprej namažemo z mastjo ali oljem, in jo previdno porivamo čez jezik v požirak in vamp. Smrdeči vetrovi potem naglo grgljaje sfrčijo. Pri tem delu naj stoji govedo z zadnjim delom bolj nizko. Ako stoji živinče vodoravno, ne prodre požiralnikova cev do vetrov, ampak v kašnato vsebino vampa, odide le malo vetrov, in požiralnikova cev se tudi kmalu zamaši.

¹ Dr. Štupi in Dular priporočata tudi še razventega, da vržemo kamilčino („gomilce“) in kunimino vodo, milnico ali žajfenco in lug bukovega pepela. Ena pest stolčenega oglja pomešamo z moko, prilijemo malo vode, napravimo testo, katero damo govedu v gobec.

² Iz slame se napravi povoz, kakor povreslo za snope, jo denemo govedu v gobec in za rogoma zvežemo. Živinče zveže to slamo, kar napravi včasih riganje. Tisti del povezi, ki pride v gobec, lahko namažemo z milom, da pritisimo žival žvečiti.

³ Živinče naj stoji pri tem delu s sprednjim delom višje kakor zadnjim.

To orodje se naj tudi takrat uporabi, ako je treba poriniti v goltancu zaostale tuje reči v želodec. Ako nimamo cevi pri rokah, in sila kola lomi, vzamemo dolg, gladek in šibek gajželnik (gajžlo, koprivovec) ali tako vrbovo vejo. Predno pa uporabljamo taka sredstva, skušajmo v goltancu zaostalo reč, če se ne nahaja preveč globoko in jo otipamo, razdružiti in poriniti nazaj proti gobcu.

Ako je živina že tako napeta, da prav težko diše in je pričakovati, da pade na tla, takrat ne moremo več uporabiti požiralnikove cevi ali drugih sredstev, ker se je bati, da se zaduši. V tem slučaju se moramo poslužiti čim prej tem boljše trokarja, s katerim napravimo vbod. Trokar obstoji iz nožnice in bodalca in je bodisi okroglo ali tristansko poostren ali ploščat, eliptično zakrožen in ima v slednjem slučaju dvorezno ost. Trokar se mora zmiraj nastaviti na levi strani (levo lakotnico) in sicer na onem mestu, kjer je vamp najbolj napet.⁴

Vbod se mora napraviti proti desnemu kolenu sprednje noge. Tudi se lahko koža pred vbodom s trokarjem prereže z nožem, pa nikakor globeje, da bodalce potem lažje in hitreje porinemo v vamp. Po vbodu potegnemo bodalce ven, nožnica pa se pusti v rani, dokler ni nevarnost odvrnjena. Če ni bodalca pri rokah, služi nam dobro tudi žepni nož. Po vbodu moramo nož nekoliko obrniti, da se dobi luknja, skozi katero izpuhtijo vetrovi. Ko se je odvrnila nevarnost, tedaj je potrebno, da dajemo živinčetu nekaj dni le zelo malo in bolj mehke klaje.⁵

Boljše pa, kakor napeto živinčo zdraviti, je napenjanje preprečiti. Pričnite s pašo, ko je travica komaj še le prikukala izpod zemlje. Ako se govedo mora pasti več ur, predno je sito, ni se nam treba bati napenjanja. Hudo lačni živini dajte, predno jo zaženete na mrzlo, mokrotno pašo, nekoliko suhe krme; napojite živino tudi pred pašo. Pri paši na sočnatem in deteljpolnem travniku ne pustite živine brez nadzorstva. Pobiranje sadja je velika previdnost, in ta nikdar ne škoduje. Pri polaganju v hlevih naj bo prehod od suhe krme na zeleno mrvo le počasen. Ako pa že moramo pokladati živini mokrotno mrzlo ali segreto travo, mora se vsaj pomočati s suho krmo in potem počasi krmiti. (Prido še.)

Iz razprav osrednjega odbora c. k. kmetijske družbe na Štajerskem.

760. seja dne 9. julija 1912. Začetek ob 10. uri predpoldne.

Navzoči so gospodje: Ekselencia gospod predsednik grof Edmund Attems, 2. podpredsednik Roman Neuper, 18 članov osrednjega odbora in generalni tajnik Juvan kot zapisnikar.

Predsednik otvori sejo in pozdravi došle centralne odbornike.

Svojo odsotnost od današnje seje so opravičili 1. podpredsednik gospod Hinko vitez Plesing in 5 udov osrednjega odbora.

Pred vsem posveti predsednik dne 1. julija 1912 v Rostohy (Rostock) pri Pragi umrlemu poljedelskemu ministru ekselenci dru. Brafu v srce segajočo žalnico, katero so osrednji odborniki poslušali stojé. Spominja se mnogobrojnih zaslug, ki si jih je stekel dr. Braf za časa svojega dvakratnega delovanja kot poljedelski minister za povspeševanje avstrijskega kmetijstva, kojega odkritosrčen prijatelj je bil vedno. Tudi štajerski kmetovalci se inajo za marsikaj zahvaliti njegovi skrbi, ter moramo smrt tega redkega moža in znamenitega učenjaka globoko obžalovati. Končno se zahvali članom osrednjega odbora, ki so se v znak sožalja vzdignili raz sedežev.

Zapisnik zadnje seje, ki se je vršila dne 11. junija 1912, se predloži v pogled.

Predno preide osrednji odbor na dnevni red, preda predsednik gospodu Rihardu Klammerju zlato družbino kolajno, katero so mu soglasno priznali skupščinarji na 89. občnem zboru dne 29. marca 1912. (O nagovoru predsednika i. t. d. smo poročali že v zadnji številki).

⁴ Kakor pravi Dular: Štiri prste od kolka in štir prste od ledvičnih kosti.

⁵ Dular pravi, da malih ranic od bodalca in noža ni potrebno zdraviti; dosti je, če jih namažemo z maslom ali z lizolovo raztopnino.

Nato se vrši razprava o naslednjih dnevnih točkah:

1. Poročila in predlogi živinorejske sekcije.

a) Poročilo in sklepanje o knjigi kranjskega deželne mlekarkega inštruktorja Antona Pevca „Mlekarkstvo s črticami o živinoreji“.

Poročevalec je generalni tajnik. Predlaga, da se sprejme predlog živinorejske sekcije, in se zaukaže uredništvu „Gospodarskega Glasnika“, naj objavi o predloženem delu v „Gospodarskem Glasniku“ očno in pozove kmetovalce, da si naročijo to knjigo.

Se sprejme.

b) Sklepanje o predlogu podružnice v Pürggu, ki se je sprejel na 89. skupščini, glede izplačila znoskov za plemenitev (skakanje) zasebnim živinorejcem, ki so člani živinorejskih združenj.

Poročevalec je centralni odbornik Zettler. Referentovo poročilo prečita generalni tajnik in priporoča, naj se stavita naslednja predloga visokemu deželnemu odboru v sprejem:

Lastniki zasebnih v rodovnik vpisanih bikov s 65 točkami naj dobijo pod sledečimi pogoji podpore:

a) Če se izkaže za zasebnega, v rodovnik vpisanega bika pri kravah in telicah lastnika bika in pri drugih kravah in telicah združenikov najmanj 43 skokov.

2. Za plemenitev krav in telic, ki so last drugih združenikov, naj odškoduje zadruga lastnika zasebnega, v rodovnik vpisanega bika-plemenjaka za v resnici dokazane skoke

a) po biku s 65 do 69 točkami s K 250 za vsak skok;

b) po biku s 70 do 74 točkami s K 3— za vsak skok;

c) po biku s 75 in več točkami s K 350 za vsak skok.

Predlog podpira član osrednjega odbora Huber ter se nato sprejme.

c) Sklepanje o predlogu podružnice Kaendorf, ki se je sprejel na 89. občnem zboru, glede izdelanja načel za hleve na Srednjem in Spodnjem Štajerskem.

Poročevalec generalni tajnik priporoča, naj se ta predlog ne sprejme iz vzrokov, ki jih navaja živinorejska sekcija, zlasti pa iz jednostavnega razloga, ker nimamo na razpolago v to svrhu potrebnih sredstev. Sprejeto.

Na predlog referenta se nato nadalje tudi sklene, naprositi visoki deželni odbor, naj izda in vpošlje seznam leta 1911 izvršenih hlevskih posloplj. Kmetovalci se naj potem v nemškem in slovenskem družbinem glasilu pozovejo, da si ogledajo ta posloplja.

Nadalje sklene centralni odbor odgovarjajoč predlogu sekcije, naprositi visoki deželni odbor, naj priredi novo izdajo knjige o hlevskih poslopljih, ki sta jo spisala višji deželni inženir Schwarz in dr. Schuppli.

Podpredsednik Neuper poroča nato, da se je pokazala kuga na gobcu in parkljih pri živini posestnika Matjaža Pirker v Allersdorfu, okraj Judenburg, in opozarja na to, da sta njegova soseda Tomaž Vogl in pa Blaž Glatz imela precejšnjo škodo, ker sta morala vsled kontumacije živino krmiti v hlevu. Pašnikov nista smela izrabiti, pač pa sta velik del suhe krme, ki je bila pripravljena za zimo, skrmila. Priporoča toraj, naj se jima za njuno korektno postopanje izreče priznanje v obliki premije 100 K iz fonda za povspeševanje živinoreje. — Odborniki J. Nauschke, Reitter in Kappel podpirajo ta predlog in predlagajo, da se premija zviša na 200 K.

Poročevalec se pridruži temu predlogu, ki se potem sprejme, ter se prepusti določitev visokosti subvencije za vsakega izmed teh dveh poskodovancev podružnici v Judenburgu.

Na predlog poročevalca generalnega tajnika Juvana se nato sklene, uvažujoč posebne okoliščine prosilceve, priporočati pri c. k. ministerstvu prošnjo ekonomijskega praktikanta Leo Pirkerja iz Perchau, okraj Neumarkt, ki je prosil za štipendijo v svrhu študija na kmetijski srednji šoli v Mödlingu.

2. Poročila in predlogi sadjerejske sekcije.

a) Sklepanje o prireditvi nove izdaje Brüdersove knjige o spravljajanju in razpošiljanju sadja.

Poročevalec je centralni odbornik Zweifler. Ta poroča, da je omenjena časuprimerica popolnoma pošla, in je toraj potrebno, prirediti novo izdajo; kajti ta knjiga je za sadje-rejce dober svetovalec, in jo je ljudstvo z veseljem kupovalo in čitalo. Uvažujoč te okolnosti je storila sadjerejska sekcija že pred nekaj časom potrebne korake, da se pripravi nova izdaja. Strokovni učitelj Brüders je to svojo brošurico popolnoma predelal in se v nji oziral tudi na izkušnje, ki smo si jih med tem pridobili. Delce je toraj tako pisano, kakor le to moremo zahtevati od njega. Strokovnjaki, katerim se je knjiga poslala vpogled, so jo pregledali in po malih spremembah označili kot popolno in v ljudskem duhu spisano delo.

Sadjerejska sekcija toraj priporoča osrednjemu odboru, naj sprejme ta-le predlog:

Centralni odbor blagovoli skleniti, da da natisniti časuprimerico brošurico strokovnega učitelja Brüdersa o spravljajanju in pošiljanju sadja v svrhu povspesevanja kupčije s sadjem v nemški in slovenski izdaji v 10.000 izvodih. Brošurica se naj potem odda za znižano ceno 20 vinarjev.

Predlog se sprejme in ob enem naroči družbiní pisarni, da takoj vse potrebno vkrene, da se z ozirom na obilico sadja, ki ga letos po nekod pričakujejo, knjiga že jeseni razdeli med ljudstvo. Statistika o številu sadnega drevja na Štajerskem se ne sprejme v knjigo, kar se po poročilu generalnega tajnika Juvana vzame na znanje.

Poročevalec, centralni odbornik Zweifler referira nato glede odbere raznih škropilnic in naznanja osrednjemu odboru, da je priporočljivo, se ozirati pri naročilu škropilnic na krajevne razmere in želje proslcev. Po hribovitih in goratih krajih Vzhodnega in Zgornjega Štajerskega se naj pred vsem porazdeli tirolska škropilnica, za polje Kernreuterjeva, za sadjerejske okoliše, kjer se prideluje tudi vino, pa škropilnica od Jessernigga brez podaljšane cevi in ona od Pircha.

Se vzame na znanje.

Nadalje poroča centralni odbornik Zweifler o predlogu, ki ga je sprejela sadjerejska sekcija:

Naj se storijo pri železniških oblastnih tostranske državne polovice potrebni koraki, da bo se razpošiljalo kakor v Nemčiji in Italiji sveže sadje in zelenjad po navadnem tovrnem nastavku kot brzovozno blago.

Se sprejme z dodatnim predlogom centralnega odbornika Klammer: „Naj se pozovejo tudi druge kmetijske družbe, da se pridružijo ti peticiji“, kar se tudi sprejme.

3. Poročila in predlogi rastlinarskega pododbora.

a) Poročilo in predlog o znižani oddaji semenja.

Poročevalec je centralni odbornik dr. Hotter. Ta poroča, da je visoko c. k. poljedelsko ministrstvo ugodilo predlogu osrednjega odbora, naj se rezervira znesek 4000 K, ki je ostal kot prebitek iz leta 1911 dovoljenega izvanrednega kredita za povzdigo živinoreje. Ministerstvo je odobrilo predlog, da se omenjeni znesek uporabi za povspesevanje pridelovanja krmil i. t. d., za oddajo semenja po znižani ceni in za povspesevanje potovalnega pouka. Nikakor pa se ne sme denar uporabiti za oddajo žitnega semenja po znižani ceni. Ker se je ljudstvo poprijelo z velikim veseljem akcije za napravo trajnih in se menjajočih travnikov, in se ta akcija zmiraj bolj razširja, smatra referent za potrebno, da se začne s pridelovanjem travinega in deteljnega semenja, ki ga potrebuje Zveza gospodarskih zadrug, na domačih tleh. Štajerski kmetovalci se naj potrudijo, da bodo postali tozadevno neodvisni od inozemstva. To pa se lahko zgodi tem bolj, ker so pri nas dani vsi predpogoji za pridelovanje deteljnega in travinega semenja. Iz izkaza, ki ga je doposlala Zveza gospodarskih zadrug, — katerega poročevalec tudi prečita — je mogel centralni odbor sprevideti, da gredo lepi denarci za nakup travinega in deteljnega semenja v tujino. Te okolščine so napotile pododbor, da se je začel resno baviti z mislijo, da se pridelujejo travina semena doma, zlasti pa še zaraditega, ker je ministrstvo za poljedelstvo dalo na razpolago podporo.

Sekcija toraj predlaga, naj se sprejmejo sledeči predlogi:

1. Iz leta 1911 preostali prebitek po 4000 K se naj uporabi za povspesevanje pridelovanja krmskega semenja na ta način, da se upelje na Štajerskem pridelovanje deteljnega in travinega semenja.

2. Tistim kmetovalcem se da brezplačno na razpolago deteljno ali travino seme, ki se hočejo baviti s pridelovanjem krmskega semenja. Površje dotičnega polja pa mora obsegati vsaj $\frac{1}{4}$ pluga.

3. Prosilci se morajo zavezati z reverzom, da bodo točno izpolnjevali jim predložene vprašalne pole o izvršitvi in poteku kulture, da se bodo držali danih navodil za pridelovanje semenja in da bodo končno vsak čas dovolili strokovnemu osebju, kateremu se bo poverila kontrola, pristop k temu polju.

Sprejeto.

Referent poroča nadalje o potrebi, da se nasejejo strmi bregovi, kjer je rastla svoječaso vinska trta, in priporoča osrednjemu odboru, naj ta pozove v svrhu poiskusa kmetijsko podružnico v Mariboru, da se njeni člani potegujejo za brezplačno dobavo deteljnega in travinega semenja.

Se vzame na znanje.

Ravnatoko se vzame na znanje vzpodbuda sekcije, naj se začne s poiskusnim nasadom raznih vrst turščice.

Generalni tajnik poroča potem o razpošiljanju raznih vrst krompirja na kmetovalce iz grottenhofske kmetijske šole v svrhu poiskusov. Ker je imel pristav omenjenega zavoda s tem veliko posla, dovoli se mu remuneracija 50 K.

4. Posvetovanje in sklepanje o prošnji občine Libenau za mesečne živinske sejme.

5. Sklepanje o ustanovitvi kmetijske podružnice v Veličanah.

Poročevalec je generalni tajnik.

Stavi predlog, naj se predležeča prošnja zavrne, ker manjka za ustanovitev podružnice uvaževanja vrednih vzrokov, in ker so se sosedne filijalke izrekle zoper ustanovljenje te podružnice; končno pa tudi ne obstoji nobena ovira, da bi ne pristopili kmetovalci iz Veličan ivanjkovski podružnici. Sprejeto.

6. Poročilo in predlogi knjigovodskega pododbora.

a) poročilo o uspehih prijav h knjigovodstvu in o korakih, ki jih je storilo tozadevno družbino kmetijsko knjigovodstvo.

Poročevalec centralni odbornik Klammer poroča, da se je prijavilo 26 kmetov za pristop iz Zgornjega, Srednjega in Spodnjega Štajerskega.

Zastopana niso okrajna glavarstva: Liezen, Murau, Gradec, Radgona, Weiz in Slovenji Gradec. Vzorcji so se razposlali na člane že 25. junija, tako da se lahko z vodstvom tega posla že prične s 1. julijem. Na Spodnjem Štajerskem so strokovnjaki pri nekterih kmetovalcih sestavili inventuro ter jim dali razne migljaje in nauke. V drugi polovici meseca julija bo gospod tajnik Holz, kateri vodi te knjigovodstvene posle, nadaljeval sestavljanje inventur in dajal posameznim posestnikom potrebne nauke.

b) ker se je prijavilo toliko kmetovalcev, mora se za izdelanje podanih podatkov sprejeti posebna moč. Uvažujoč te okolnosti predlaga referent, da se sprejmejo naslednji predlogi knjigovodskega pododbora.

1. Centralni odbor vzame na znanje, da se je prijavilo za na novo vpeljano kmečko knjigovodstvo pri c. k. kmetijski družbi na Štajerskem 26 udeležencev.

2. Centralni odbor odobri provizorično nastavljanje pomožne moči gospodičine Remschak z mesečno plačo 100 K za to vpeljano knjigovodstveno službo. Ta plača se vzame od subvencije, ki jo je dovolilo c. k. poljedelsko ministrstvo za knjigovodstvo.

Sprejeto.

c) Sklepanje o premovanju v svrhu pregledovanja vposlanih knjigovodstev. Za premijo v znesku 100 K se je potegovalo 14 kmetovalcev, kojih knjige so se vsestransko pregledale.

Za premovanje se predlagajo:

1. Hartleb Karl v Steinhofu, okraj Neumarkt; 2. Hold Jožef v Loibergu, okraj Feldbach; 3. Hofmeister Alojz v Katzelsdorfu, okraj Feldbach; 4. Mayer Jakob v Katschu, okraj Murau; 5. Maderthan Franc v Admontu, okraj Liezen; 6. Kreutzer Franc v Tauplitzu, okraj Irdning; 7. Trummer Alojz v Breiten-

feldu, okraj Feldbach; 8. Zötsch Anton v Dirnsdorfu, okraj Mautern; 9. Resch Franc v Waldu, okraj Voitsberg; 10. Nemec Jakob v Dragotincih, okraj Gornja Radgona; 11. Premelc Franc v Bukovju, okraj Brežice; 12. Weidacher Janez v Alt-Pfannbergu, okraj Frohnleiten; 13. Premelc Ivan v Bukovju, okraj Brežice; 14. Rath Ivan v Mehltheueru, okraj Feldbach.

Premije bi se naj oddale potom podružnic, ki priredijo v to svrhu posebno slavnostno zborovanje, pri katerem odda zastopnik osrednjega odbora odlikovancu premijo. Od premije se letos izplača znesek dvajset kron v zlatu in sicer v škatljici z napisom:

Premija za knjigovodstvo, I. obrok, c. k. kmetijska družba na Štajerskem.

Referent stavi naslednji predlog:

Centralni odbor vzame v popolnem obsegu na znanje predloge knjigovodskega pododbora po referatu gospoda strokovnega učitelja Peter glede premovanja vpošiljateljv kmetijskega knjigovodstva in odobri predajo premij na predlagani način.

Znesek 30 K, ki se letos prihrani, se uporabi v isti namen za prihodnje leto.

Se sprejme.

d) Referent daje potem na znanje predlog knjigovodskega pododbora, naj se poveri naloga poročati ministerstvu o vprašanjih avtonomnega carinskega tarifa temu komiteju. Knjigovodski komite se dopolni s člani osrednjega odbora in agrarnopolitičnega pododbora.

Poročevalec pa predlaga temu nasproti iz razloga, ker bi se sicer knjigovodski komite zadrževal v svojem delu, naj se izvoli poseben carinsko in trgovinskopolitičen pododbor, kateremu bi se naj pritegnili tudi člani knjigovodskega komiteja.

Predlog se sprejme, in volitev komiteja se postavi na dnevni red prihodnje seje.

e) C. k. poljedelsko ministrstvo vpošilja instrukcije za take knjigovodske službe pri centralah in pa obrazce. Ker so se izdelali že posebni obrazci, ki so slični vposlanim in se ujemajo z njimi ter so našim deželnim razmeram primerno priprosto sestavljeni, priporoča referent iz pravkar omenjenih razlogov, da se uporaba vposlanega materiala opusti.

Se sprejme, kakor tudi predlog, da se bo treba resno baviti s vprašanjem glede najema novih pisarniških prostorov. To je nujno potreba, ker se zmiraj množijo agende družbe.

Nato se dovolijo v nenavzočnosti zapisnikarja dopusti uradnikom.

Poročila.

Zapisnikar poroča potem o raznih došlih vlogah, katerih vsebina se deloma vzame na znanje, deloma še se bodo primerno rešile.

Glede ukaza c. k. poljedelskega ministrstva, naj se izreče strokovnjaško mnenje o reviziji carinskega tarifa, sklene centralni odbor, da se izvoli poseben carinsko in trgovinskopolitičen pododbor, katerega volitev se postavi na dnevni red prihodnje seje.

Kuratoriju kmečke gospodinjke šole Št. Janž pri Herbersteinu se dovoli 100 K podpore.

Z zadovoljstvom se vzamejo na znanje zahvalna pisma Jožefa Grogger v Obdachu in Ivana Pušenjak v Št. Mihelu pri Mozirju, — kor tudi generalnemu tajniku ustmeno izražena zahvala podružničnega načelnika na Laškem Karola Valentinitscha za priznanje srebrne, oziroma zlate kolajne.

Nadalje se vzamejo na znanje:

1. Naredba c. k. trgovinskega ministrstva, s katero se razširi prepoved ponočnega dela žensk v industrijalnih podjetjih tudi na kamenolome kot postranske obrte.

2. Dovoljenje državne podpore v znesku 800 K za povspesevanje sadje- in vinorejstva kmetijskemu društvu v Radvanju.

3. Radovoljnost c. k. poljedelskega ministrstva podpirati krajna živinozavarovalna društva iz obrestij in obrestij od obrestij izvanrednega sklada za povspesevanje živinoreje, med drugim živinozavarovalnega društva v Freinu.

4. Odločba c. k. poljedelskega ministrstva, glasom ktere se ne more dovoliti podpora za vpeljavo gospodinjiskih tečajev.

5. Ravnoisto ministrstvo dovoli na predlog centralnega odbora posestniku Francu Knapp v Schönbergu znesek 1200 K kot podporo za škodo pri živini. To svoto mu naj izroči podpredsednik Neuper in potem poroča.

6. Radovoljnost deželne komisije za agrarne operacije, da hoče pogojno podpirati izboljšanje Menina planine.

7. Ravnotako pogojna dovolitev subvencije v izmeri 70% stroškov za napravo do najvišjega zneska 518 K posestniku Antonu Huber, po domače Pietzner v Donnersbachu v svrhu izboljšanja dolinskega pašnika.

8. Dovolitev podpore v izmeri 60% stroškov za napravo do najvišjega zneska 1530 K posestniku Karolu Walter v St. Štefan pri Leobnu v svrhu izboljšanja dolinskega pašnika.

9. Nadalje obljuba okrajnemu zastopu v Arvežu, da se bodo tudi nadaljna od okraja kupljena zemljišča pritegnila melioracijskemu projektu.

10. Dovolitev nadaljne subvencije v znesku 3000 K zastran c. k. ministerstva za poljedelstvo mlekarški zadrugi v Trofaiachu iz izvanrednega sklada za povspesevanje živinoreje. Ta znesek se dovoli za prenarejanje in izpolnjenje uprave.

11. Mlekarskemu praktikantu Klementu Pipprader iz Hafendorfa se devoli v svrhu študija na mlekarški šoli v Hamelnu in praktične izobrazbe v mlekarji v Stolpu stipendija 1000 K iz izrednega kredita za mlekarstvo, ki je določen za Štajersko.

12. C. k. poljedelsko ministerstvo pritrdi predlogu konference za porazdeljenje izvanrednega kredita za povspesevanje živinoreje za leto 1912, naj se zviša ta kredit od 20.000 K na 30.000 K.

13. Visoki deželni odbor pritrdi izjavi okrajnega zastopa Vorau, da se smatra ta okraj kot živinorejsko okrožje murepoljskega plemena iz vzemši okoliša Mönichswald in Waldbach, kjer bo se licenciralo in premovalo tudi razven murepoljskega muricodolsko govedo.

14. Končno se vzame na znanje, da je visoki deželni odbor nakazal kmetijski družbi delni znesek 70.000 K na račun potrebščin c. k. kmetijske družbe za izvanredni sklad za povspesevanje živinoreje v letu 1912.

Poročilo generalnega tajnika glede izvršitve sklepa, ki ga je storil centralni odbor v seji dne 13. junija, o ustanovitvi kmetijske podružnice pri Sv. Križu, oziroma o pristopu kmetovalcev občin slatinska okolica, Sv. Katarina, Rajnkovec in Brezovci k podružnici Rogaska Slatina se vzame na znanje. Sklena se tudi, obvestiti proponente, da ni nobenega zadržka za ustanovljenje definitivne podružnice pri Sv. Križu. Proponenti se naj pozovejo, da skličejo sporazumno s centralnim odborom ustanovni občni zbor kmetijske podružnice pri Sv. Križu. Ko se konstituirajo, se naj o tem poroča na skupščini c. k. kmetijske družbe leta 1913. Glede novih volitev v Rogaski Slatini sklene osrednji odbor določiti rok na 21. julija, ko se vrši tamkaj zborovanje. Generalnemu tajniku se naroči, da omenjenega dne vodi zborovanje v imenu centralnega odbora, da se volitve izvršijo, kakor to zahtevajo pravila.

V zadevi sklepa, ki se je storil na podružničnem zborovanju v Rogaski Slatini dne 29. junija, naj se nastavi deželni živinozdravnik v okraju Rogatec, sklene osrednji odbor, da je treba pred vsem še nadaljnjih poizvedovanj.

Referat generalnega tajnika o izvršenem konstituiranju kmetijske podružnice Sv. Jurij na Pesnici se vzame na znanje.

Za premovanje služinčadi se dovoli kmetijski podružnici v Fehringu iz obrestij nadvojvoda Ivanove in grofa Meranove ustanove prispevek 50 K in potrebno število diplom za služinčad, na kar zaključni ekselencija gospod predsednik sejo.

Vcepnina proti kužnemu zame-tanju pri govedu.

V c. k. zavodu za proizvodnjo cepiva za živino na Dunaju se od sedaj naprej oddaja po napovedbah profesorja dr. Reisingerja na Dunaju sestavljena vcepnina proti kužnemu zamešanju pri goveji živini proti plačilu 10 K za 100 kubičnih centimetrov.

Oddaje se le živinozdravnikom, oziroma oblastnikom, javnim kmetijskim korporacijam in lekarnam za uporabo po živinozdravnikih.

Pri naročilih se naj navede število živinčet, ki se cepi.

Iz podružnic.

Dobrna. Naša podružnica je imela 23. junija poučno predavanje. Gospod ravnatelj Bellé iz

Št. Jurija nam je v jako zanimivem govoru pokazal kako stare vinograde z novimi nasadi nadomestiti. Neizogibna posledica trtne uši je zasajenje novih vinogradov na ameriški podlagi. Da se vinogradnik izogne denarnici sila škodljivim zmotam, naj sledeče dobro vpošteva: 1. Zemlja postane od neprestane nošnje samo ene rastline trudna, treba ji odmora. Potrebno pa je zemlji odmora posebno tam, kjer, kakor v tem kraju, trpe korenine od gljive dematofore. Med odmorom se naj zemlja primerno pripravi. Detelja zboljša zemljo izvanredno in daje tudi primeren gospodarski dobiček. 2. Štedljivost pri pripravljanju zemlje, zlasti pri rigolanju, se zelo maščuje. Slabi nauki v tem oziru se naj ne poslušajo, slabi izgledi ne posnemajo, ker sledi kazen prenašlo. Zemlja se naj rahlja globoko, živa plast pa se naj vendar ne podkopava pregloboko. 3. Prave podlage so zelo važne za trpežnost in rodovitost vinogradov. Za izbiranje podlag naj bodo merodajne starejše skušnje napram najnovejšimi, previdnost. 4. Glede plemenitih vrst naj odločujejo krajevne razmere in pa strmljenje po zboljšanju pridelka z ozirom na njega porabno vrednost. Le boljše vdomačene vrste se naj vpoštevajo, pa tudi drugim priporočenim in skušenim se naj obrne pozornost. 5. Sajenje cepljenih trt naj ima prednost, včasih pa kaže tudi cepiti sajene divjake šele na mestu. Zeleno cepljenje, visoko, nizko, z zelenimi ali enoletnimi cepiči. Skrbna (selekcija) izbiranje cepičev. 6. Razdalja trt z ozirom na razmeram najprimernejšo odgojo, obsežnost posameznih trsov in najboljše izkoriščanje prostora. Večja razdalja vrst, manjša v vrstah. Temu je sledil kratek pouk o polnem delu v vinogradih, posebno oplevanju, prikrajševanju mladice, boju, proti grozdnemu zavijaču, snagi, napeljevanju trsja na žico i. t. d. Temu temeljitemu pouku je sledil živahen razgovor in je načelnik podružnice gosp. župnik Kuko vič posebno povdarjal svoje skušnje z amerikancem. Na vsak način ne bi smeli na Dobrni kar stare vinograde rigolati in na novo takoj nasaditi. Naša zemlja je od trte že utrujena. Treba je več let čakati, da se zemlja spočine. Gospod načelnik se ravnatelju prav srčno zahvali in razgovor o različnih panogah kmetijstva se je živahno razvil. Škoda je le, da pri nas ravno tisti za taka predavanja ne marajo, ki bi bili najbolj potrebni. To pač ne kaže o naprednem misljenju, ampak narobe. V kratkem upamo, da se nam bo posrečilo, pašnike nakupiti. Tedaj nas pa čaka novo delo in obilo skrbi.

Ogledovanje in prodaja plemenske murepoljske živine v Št. Mihaelu pri Ljubnem, dne 10. septembra 1912.

Svoje člane opozarjamo na ogledovanje in prodajo goveda murepoljske pasme, ki se vrši dne 10. septembra t. l. v Št. Mihaelu pri Ljubnem. Kdor se natančneje zanima za podrobnosti, ta si naj naroči vspored te prireditve pri „Verband der Murbodner Viehzuchtgenossenschaften in St. Michael ob Leoben.“

Gruenwald, dne 27. julija 1912. Gospodu E. J. Heller, stavbenik mlinov, Sandau pri Češki Lipi. Z mlinom (Komet), ki sem ga kupil pri Vaši tvrdki, sem jako zadovoljen. Dela prav mirno in se dobi od njega pri le polovični konjski sili približno 40 kg v jedni uri; pri jedni celi konjski moči bi dal gotovo 60 kg. Priporočamo s tem vsakomur ta mlin najtopleje in smo pripravljani, pokazati ta mlin interesentom pri delu. Na Vašo željo Vam pošiljam kos kruha od izvrstne moke. Odličnim spoštovanjem Vas pozdravlja Franc Priebisch, Gruenwald-Tannengrund pri Gabloncu n. Neißi, Češko.

C. in k. intendantca 3. kora.

317—1

K št. 8867 iz leta 1912.

Avizo

glede zakupne oddaje krme, slame drv in premoga za vojaštvo, nastanjeno v sledečih postajah za zagotovitev dobo od 1. novembra 1912 do 31. oktobra 1913. Ponudne obravnave se bodo vršile: za Maribor in Straß pri vojaškem oskrbovalnem skladišču v Mariboru, 19. avgusta 1912, ob 9. uri predpoldne; za Ptuj pri okrajnem glavarstvu na Ptuj, 20. avgusta 1912, ob 9. uri predpoldne; za Bruck ob Muri in Šmarje pri okrajnem glavarstvu v Brucku ob Muri, 23. avgusta 1912, ob 9. uri predpoldne; za Judenburg pri okrajnem glavarstvu v Judenburgu, 24. avgusta 1912, ob 9. uri predpoldne; za Celje pri vojaškem oskrbovalnem podružnem skladišču v Celju, 28. avgusta 1912, ob 9. uri predpoldne; za Slovensko Bistrico pri občinskem uradu v Slovenski Bistrici, 29. avgusta 1912, ob 9. uri predpoldne; za Radgono pri okrajnem glavarstvu v Radgoni, 11. septembra 1912, ob 9. uri predpoldne; za Gradec pri vojaškem oskrbovalnem skladišču v Gradcu, 14. septembra 1912, ob 9. uri predpoldne.

Pogoji, veljavni za te pogodbe, se nahajajo v razglasih in zakupnih pogodbenih zvezkih, razporejenih pri omenjenih uradih na vpogled, dobe pa se tudi brezplačno od vojaških oskrbovališč.

V Gradcu, meseca julija 1912.

Od c. in k. intendantca 3. kora.

Razpis natečaja.

Razpisuje se na Primorskem mestu potovalnega poljedelskega učitelja s hrvatskim učnim jezikom in sicer ali za en cel političen okraj ali za dele dveh sosednih političnih okrajev.

Dolžnosti potovalnih poljedelskih učiteljev določene so v posebnem navodilu in obstoje zlasti v strokovnem potovalnem poučevanju kmetijskega prebivalstva s tem, da se mu dajejo poljudna s praktičnimi dokazili združena predavanja o različnih strokah domačega kmetijstva, posebno pa o poljedelstvu, živinoreji, mlekarstvu, trtoriji, kletarstvu, sadjarstvu, zelenjarstvu, sviloreji in čebelarstvu.

Poljedelski potovalni učitelji nastavijo se najprej po pogodbi in za sedaj za jedno leto na poskušnjo, a po triletni zadovoljujoči službi bodo imenovani uradniki X. činovnega razreda; oni so pomožni organi c. k. namestništva in se pridelijo navadno kakemu c. k. okrajnemu glavarstvu.

Poljedelskih potovalni učitelji dobivajo, dokler so nastavljeni po pogodbi, letnino 1800 K, stalni potni pavšal 1000 K, stanovnino od 300 K in pavšal od 100 K za nabavo književnih in strokovnih pomočkov, kateri prejmeji se izplačujejo naprej v mesečnih obrokih.

Prosilci za to mesto naj vložijo svoje z dotičnimi listinami opremljene prošnje z dokazom starosti, avstrijskega državljanstva, dovršenih študij, delovanja v kmetijski praksi in jezikovnega znanja najdalje do 20. avgusta 1912 na c. k. namestništvo v Trstu.

Oni prosilci, ki niso usposobljeni za pouk na kmetijskih šolah, se morajo zavezati, da položijo dotično preskušnjo v dveh letih. Ob drugače enakih pogojih imajo prednost oni prosilci, ki zamorejo dokazati zadostno znanje drugih deželnih jezikov.

Trst, 23. julija 1912.

305—1

Od c. k. namestništva.

Izvirna „Melotte“

je v alpskih deželah najbolj priljubljena in razširjena

mlečna centrifuga.

Močno in solidno narejena Posname izborna in ne potrebuje nobenih popravil.

Ker je zelo preprosta, lahko dela vsak otrok z njo.

Zajamčen je najboljši uspeh in najbolj natančen posnetek.

Konkurenčne stroje zamenjujemo za „Melotte“, Model 1909 je v marsičem zboljšan.

39—12 Dobri zastopniki zaželeni.

Melotte-Werke, Dunaj, IV. Mayerhofg. 16.

Rodbinam

kot prirojenim ljubiteljicam čašice

dobre žitne kave, prijetnega in polnega

okusa, služi najbolje Franckova Perl-rž.

Prava samo z napisom: Perlro: in: kav-

nim mlinčkom: kot tvorniško znamko.

281—5

Pozor pred malovrednim blagom!

Thomasova moka I.

je najboljša in najcenejša fosfornato gnojilo, ki se lahko rabi vsak čas in pri vseh rastlinah.

Za čistost in za nakazano vsebino fosforjeve kisline, raztopne do zadnjega v citrinski kislini, kakor za fino zmleto moko, zaznamo-

vano s

štiriperesno deteljico

garantira (jamči) znana in že z nad 30 letnimi, vedno sijajno uspešnimi skušnjami glede Thomasove moke

65—24

kupčijska pisarna za fosfatovo moko

čeških Thomasovih tovarov

Dunaj I., Bauernmarkt 13.

ZADRUGA.

Poročila Zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem, r. z. z o. p.
Gradec, Franzensplatz št. 2.

I.

Načelstvom naših zadrug-članic.

Zvezini odbor je storil v svoji seji dne 25. julija 1912 z ozirom na sedanji položaj na denarnem trgu iz silnih vzrokov sklep, kteremu je pritrnilo tudi nadzorstvo Zveze v svoji seji dne 8. avgusta 1912, in sicer da zviša:

1. obrestno mero za vloge pri Zvezi od 4 na $4\frac{1}{4}\%$,
2. obrestno mero za kredite rajfajzenovkam od $4\frac{1}{4}\%$ na $4\frac{1}{2}\%$ in za kredite gospodarskim zadrugam od $4\frac{1}{2}\%$ na $4\frac{3}{4}\%$.

II.

Upravni odbor Splošne zveze gospodarskih zadrug v Avstriji na Dunaju je sklenil v zadnji seji na predlog generalnega zastopnika, da se vrši z ozirom na ugoden uspeh lanskega združnega zborovanja tudi letos taka prireditve tik v zvezi z rednim zborovanjem članov Splošne zveze, da pa se ne bo letos sklicala skupščina Splošnih gospodarskih zadrug.

To združno tedensko zborovanje se vrši od 3. do 8. septembra s sledečim dnevnim redom:

Dne 3. septembra ob 10. uri predpoldne: Konferenca o združni organizaciji za vnovčenje vina.

Dne 4. septembra ob 10. uri predpoldne: Konferenca zastopnikov.

Dne 5. septembra ob 9. uri predpoldne: Seja načelstva Splošne zveze.

Dne 5. septembra ob 11. uri dopoldne: Zborovanje članov Splošne zveze.

Dne 6. septembra ob 10. uri predpoldne: Konferenca revizorjev.

Dne 7. septembra ob 10. uri predpoldne: Nadaljevanje konference revizorjev.

Dne 8. septembra ob 9. uri predpoldne: Občni zbor penzijskega društva gospodarskih zadrug v Avstriji.

Z ozirom na zanimive točke tega zborovanja smemo pričakovati, da bo se ta prireditve tako mnogobrojno obiskala in bo toliko zanimanja v krogih kmetijskega združništva, kakor o priliki prvega takega poskusa pretečenega leta.

Priporočamo svojim včlanjenim zadrugam, da se tega zborovanja udeležijo v čim najbolj mnogobrojnem številu in vpošljejo tozadevne prijave Zvezi.

III.

Ogledovanje plemenske živine muropoljske pasme s prodajo živine.

Dne 10. septembra 1912 priredi Zveza muropoljskih živinorejskih zadrug na Štajerskem imenom Zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem jesensko ogledovanje živine, na katerem se sme tudi prodati muropoljskega plemena živina. Ker imajo vsi zainteresirani ugodno priliko za nakup izvrstne živine muropoljske pasme za vzrejo, vabimo na mnogobrojni obisk te prireditve.

IV.

Poročilo glede blagovnega prometa Zveze.

1. Za jesensko naročevanje.

Ponujamo, dokler je kaj zaloge: zimsko rž, sorta petkuška, štajerski pridelek K 27.— zimsko rž, sorta hanaška 27.— zimsko pšenico, sorta Groß-Bleu „ 30.— zimski ječmen 26.— za 100 kg čiste teže, v vrečah po 50 kg, od graškega južnega kolodvora proč. Plača se pod že znanimi pogoji. Vreče se zaračunajo po kroni in se zopet vzamejo nazaj za isto ceno, ako se vpošljejo tovarnine prosto tekom 4 tednov v Gradec južni kolodvor.

Ozimina je že od Zveze skrbno očiščena in vsled večletnega pridelovanja na Štajerskem za naše podnebje prikladna.

Zrnje za setev se oddaja v originalnih vrečah po 50 kg. Opozorjamo naše zadrug-članice, da

pravočasno zbirajo naročila od svojih udov in nam jih potem skupno vpošljejo; tako mi lažje in brez vseh pritožb izvršimo naročila.

Na zahtevanje vpošljemo vzorce.

2. Melasina močna krmila.

Objavljamo s tem našim cenjenim odjemalcem prodajne cene močnih krmil za bodočo sezono iz tovarne močnih krmil Bruck n. L. c. k. kmetijske družbe na Dunaju in ponujamo dokler je kaj zaloge:

Št. IV melaso iz palmovih tropin 100 kg K 15.90, št. I melaso iz palmovih koščic 100 kg K 16.10, št. II melaso iz palmovih koščic kokosa 100 kg K 16.40 od tovarniške postaje Bruck—Kiralyhida. Pošlje se po želji odjemalca takoj ali koncem meseca julija 1913, neštevisi vreče, ki se zaračuna s 60 vin; ta se vzame nazaj tekom 4 tednov brez stroškov na južnem kolodvoru v Gradcu, ako je v dobrem stanu, po ravnoisti ceni.

Ako se vzame celi vagon, dovolimo pri zgorajšnjih cenah še popusta 25 K. Ako bi tovarna za močna krmila v Brucku m. L. c. k. kmetijske družbe na Dunaju pred končno dobo znižala svoje oficijelne cene, dovolimo svojim odjemalcem celih vagonov za krmila, ki se jih niso odvezli, tudi nižjo ceno.

Če se vzame melasinih močnih krmil manj kakor vagon, takrat ne izvršimo naročila od tovarniške postaje, ampak od naših skladišč v Ljubnem, Gradcu in Račjem. Ponujamo ta krmila, dokler je kaj zaloge, po sledečih cenah:

Št. IV melaso iz palmovih tropin 100 kg K 17.40, št. I melaso iz palmovih koščic 100 kg K 17.60, št. II melaso iz palmovih koščic kokosa 100 kg K 17.90, št. VI melasino goščo 100 kg K 19.50 brez vreče, ki se zaračuna s 60 v.

To pa vzamemo za ravnoisto ceno nazaj tekom 4 tednov, ako je v dobremu stanu in se nam vpošlje brez stroškov na južni kolodvor v Gradec. Plačati se morajo krmila takoj.

Zlasti pa moramo opozoriti svoje odjemalce, ki dobivajo melasina močna krmila iz naših skladišč v Leobnu, Gradcu in Račjem v manjših množinah, da imamo v teh zalogah cele vagone teh krmil, in toraj daje Zveza tem odjemalcem to blago po nižji ceni, ker jim ni treba plačati visoke tovarnine za posamezna naročila od tovarne v Bruck—Kiralyhida.

3. Cenik umetnih gnojil za jesen 1912.

S 1. julijem t. l. stopijo v veljavo jesenske cene za Tomaževo žlindro. Cena Tomaževi žlindri za dobavo od 1. julija do konca decembra 1912 po skupni fosforovi kislini znaša po tem, kakaj je pač produkcija 15 do 20% skupne fosforove kisline, z 80% raztopljivosti v citrenski kislini in 75% fine moke od železnice v Trstu za one kraje, za ktere se od Trsta to gnojilo pošilja, 32½ vin. za kilogramostotek skupne fosforove kisline.

Cene za kajnit, kalijevo gnojilno sol, kostno moko I in II, mineral in kostne moke—superfosfate ostanejo 31. decembra t. l. neizpremenjene.

V vseh drugih dobavnih in rabatnih (glede popusta) pogojih za umetna gnojila ne nastane nikakaj sprememba.

Čilski solitar pošilja Zveza, dokler je kaj zaloge, po svoji prosti volji iz skladišč v Gradcu, Mariboru, Celju in Ptuj za 31 K 500 do 100 kg bruto (to je teža solitra z zavojem vred) za neto (tako se imenuje teža kakšne reči brez zavoja) proti takojšnjemu plačilu brez popusta.

Naročila na umetna gnojila v celih vagonih za jesensko uporabo se naj pravočasno naznanijo Zvezi, ker navadno jeseni primanjkuje železnice vagonov, in toraj prepozno došli naročil ne moremo točno rešiti.

4. Bakreno galico,

dobava Zveza, dokler je kaj zaloge, najboljša kakovosti v vrečah po 100 kg po od 15. junija t. l. veljavni ceni K 64.—; kraj odpošiljatve

Gradec, Maribor ali Celje določi Zveza; 100 kg z vrečo vred brutto za netto. Vreče po 50 kg se podražijo za 60 vinarjev pri 100 kg. Z ozirom na vedno višje cene moremo imeti razmeroma le majhne množine bakrene galice na skladišču. Priporočamo torej svojim članom, da si jo omislijo čim prej in nam naročila vpošljo, kakor hitro mogoče, kajti ni izključeno, da se bodo cene še bolj zvišale.

5. Žveplo.

Ventillato Trezza, najfinejša kakovost, v bombaževih vrečah, po 25 kg, od našega skladišča v Mariboru ob Dravi, 100 kg za 21 K 50 v.

V.

Združna vnovčevalnica živine pri Zvezi gospodarskih zadrug na Štajerskem.

Pregled ponudb in naročil.

5. Pozor!

Od Zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem ustanovljena posredovalnica za prodajo plemenske in rabne živine priobčuje spiske ponudb in zahtev za plemensko in rabno živino (govedo, svinje, ovce, koze), da lahko stopijo zainteresirani med seboj v direktno tržno zvezo.

Niti kupec niti prodajavec nista s svojo prijavo obvezana, da bi morala živino prodati ali kupiti le s posredovanjem Zveze; to jima je popolnoma prepuščeno na prosto roko.

Delovanje posredovalnice in prejem ponudb sta popolnoma brezplačna. Pač pa morajo vsi, ki se poslužujejo Zvezine posredovalnice, Zvezi nemudoma naznaniti, če so pripravljeno živino že prodali ali iskano kje drugje kupili.

Posredovalnica ne prevzame za pravilnost podatkov v ponudbah in glede zanesljivosti in poštenosti pozameznih strank nobene odgovornosti. Kupcem se priporoča, naj vprašajo z dopisnico, ali je živina še na prodaj, predno se peljejo k ponujavcu.

Zaradi formularjev za prijave in sploh vseh stvari, ki zadevajo označeno posredovalnico, naj se zainteresirani obrnejo naravnost na Zvezo gospodarskih zadrug v Gradcu, Franzensplatz 2/I. Živinski sejmi v Gradcu meseca avgusta, septembra in oktobra 1912.

Sejmi z rogato živino: Dne 22. in 29. avgusta.

Dva dni pred sejmom s klavno živino se vrši sejem z živino za vzrejo.

Sejmi z klavno živino: Dne 16., 23. in 30. avgusta; 6., 13., 20. in 27. septembra; dne 4., 11., 18., 25. in 31. oktobra.

Konjski sejmi: v soboto, dne 31. avgusta; v četrtek dne 5. septembra in v četrtek dne 3. oktobra.

Ponudbe:

Oskrbništvo grajščine Steinhof pri Radgoni, 8 mladih bikov, pingavskih in simodolskih, kakor tudi teh križancev, 6 mesecev do 1½ leta starih, za nadaljno vzrejo. Cena 1 K 12 v za kilogram od mestne tehtnice v Radgoni. Posamezni repi se ne oddajo.

Oskrbništvo grajščine Freudenau, pošta Apače (Abstall), postaja Omurek (Mureck): 3 plemenske bike algavškega plemena, čez 1 leto stare, lepe rasti, cepljene, ki so zrastle na pači; njih matere so prav dobre dojnice. Njih živa teža znaša približno 400 kg. Cena jim je od hleva proč po 700 K.

Gospa Lota Huckel, grajščina Freiberg, pošta Gleisdorf: 17 pristnih pingavskih telic, približno 6000 kg težkih, za vsak rep živinčeta 250 do 400 K; 11 pristnih mladih pingavskih bikov, približno 3500 kg težkih. Vsako sledje navedenih glav stane 300 do 500 K.

Frederik Hartinger, posestnik v Fernitzu št. 70, 1 čistokrvnega bika montafonske pasme, 2 leti starega, dobrega plemenjaka, 520 kg težkega, 500 K.

Zadružna vnovčevalnica za živino pri Sv. Miklavžu v Sausalu: 2 lepa plemenska bika muropolske pasme, 2½ leta stara, vozita dobro, nista huda, približno 1000 kg, K 1 za kilogram; 1 kravo, mešane pasme, dobro dojnico, vrže koncem meseca julija sedmo tele, vozi dobro; cena po sporazumu.

Jožef Berger, grajščina Hahnhof, Stiftingtal pri Gradcu: 1 bika čiste muricodolske pasme, 15 mesecev starega plemenjaka, čez 600 kg, K 800.

Hinko Klement v Kirchbachu ob Rabi: 4 mlade bika, od katerih sta bila dva premovana, 1¾ do 2 leti stare, lepo zraščene, za plemenitev, cena za kilogram 1 K. Vpraša se naj pri Mariji Klement v Kirchbachu ob Rabi.

Jožef Heinrich, Hengsberg pri Wildonu: Kravo s teletom, simodolsko križanko, 600 K težko za 620 K; je dobra molzna krava.

Franc Thoma, Gröbmung: mlado kravo gorskih lisev s 3 tedni starim teletom, lepe rasti, približno 580 kg 600 K.

Karl Neuper, pivovarnar in posestnik, Bad Aussee: 1 pincgavskega bika, 1½ leta starega, premovanega, rod se more dokazati, 550 kg 680 K.

Oskrbništvo grofa d'Avernas, Neuschloss, pošta Wundschuh, 8 izvrstnih telic za vzrejo, pincgavske pasme, 6 do 8 mesecev brejih, 470 do 550 kg težkih, cena za komad 530 do 650 K.

Naročila.

Viktor Glaser, Ruše pri Mariboru, kupi mlado telico holandske pasme.

Oskrbništvo Frauneder, Urgenthal pri Brucku ob Muri, kupi vsak čas na novo molzne krave.

Prosimo, da se pri ponudbah živine navede po možnosti živa teža in cena.

Prijave za prodajo in nakup se priobčijo samo trikrat, če se nismo pisмено drugače pogodili.

Tržna poročila.

Cena deželnih pridelkov iz Štajerskega, Avstrije in Ogrske.

Mesto	Kil	Pšenica		Rž		Ječmen		Oves		Koruz		Proso	
		K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v
Celje ..	50	12	—	9	—	10	—	12	50	11	50	14	—
Ormož ..	50	11	—	9	—	8	50	8	50	10	50	9	50
Gradec ..	50	12	50	11	50	11	95	12	67	10	70	6	50
Ljubno ..	50	13	20	12	25	11	50	13	25	11	25	—	—
Maribor ..	50	11	—	10	—	9	—	12	—	10	50	11	50
Ptuj ...	50	11	50	10	50	10	—	12	—	10	50	—	—
Inomost ..	50	—	—	—	—	—	—	27	—	—	70	—	—
Celovec ..	50	11	74	10	48	—	—	10	56	10	80	—	—
Šolnograd ..	50	12	30	11	40	—	—	12	60	11	30	—	—
Dunaj ..	50	12	25	12	15	9	63	11	45	9	55	—	—
Ljubljana ..	50	12	42	10	87	10	60	11	47	9	90	—	—
Linc ...	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pešt ...	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Mesto	Kil	Ajda		Bob		Seno sladko		Seno kislo		Ržena slama		Ježna slama	
		K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v
Celje ...	50	10	50	15	50	2	40	2	20	3	—	3	50
Ormož ..	50	12	—	15	—	3	—	2	50	2	—	1	50
Gradec ..	50	10	—	—	—	3	05	2	95	2	35	—	—
Ljubno ..	50	—	—	22	—	4	—	3	—	3	50	3	—
Maribor ..	50	11	50	15	50	2	50	—	—	2	50	2	—
Ptuj ...	50	—	—	—	—	3	60	3	10	3	40	2	60
Celovec ..	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Graško tržno poročilo.

Sejem s krmo in slamo od 29. julija do 4. avgusta 1912. Pripeljalo se je 36 vozov s 492 metriskimi stoti sena in 22 vozov s 261 metriskimi stoti slame; sejem je bil slabše obiskan, ko pretečeni teden. Cene so bile naslednje: Seno, kislo od K 5.— do K 6.40, sladko od K 5.20 do K 6.50; ržena slama od K 4.— do K 5.—; pšenična slama od K 4.— do K 4.80, ječmena slama od K —.— do K —.—; ovsena slama od

VI. Izkaz o kontokorentnem poslovanju Zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem meseca julija 1912. (Promet z denarjem in blagom).

A. Posojilnice.

Posojilnice	Konto vlog				Konto kreditov			
	Povračila vlog		Vloge		Krediti		Povračila kreditov	
	K	v	K	v	K	v	K	v
Stanje dne 30. junija 1912	—	—	8,428.238	41	4,722.145	83	—	—
Promet julija 1912 . . .	362.974	14	331.802	44	213.516	43	229.372	95
Skupaj . . .	362.974	14	8,760.040	85	4,935.662	26	229.372	95
Proč vračila	—	—	362.974	14	229.372	95	—	—
Stanje dne 31. julija 1912	—	—	8,397.066	71	4,706.289	31	—	—

B. Druge kmetijske zadruge in društva.

Kmetske zadruge	Konto vlog				Konto kreditov			
	Povračila vlog		Vloge		Krediti		Povračila kreditov	
	K	v	K	v	K	v	K	v
Stanje dne 30. junija 1912	—	—	8.327	85	1,252.597	73	—	—
Promet junija 1912 . . .	4.669	35	130	60	13.813	34	17.603	56
Skupaj . . .	4.669	35	8.458	45	1,266.411	07	17.603	56
Proč vračila	—	—	4.669	35	17.603	56	—	—
Stanje dne 31. julija 1912	—	—	3.789	10	1,248.807	51	—	—

Ves promet posojilnih društev Zveze meseca julija 1912 K 1,137.665.96
Ves promet ostalih gospodarskih zadrug in društev meseca julija 1912 „ 36.216.85
Stanje vseh vlog koncem julija 1912 „ 8,400.855.81
Stanje vsega kredita „ 1912 „ 5,955.096.82
Uvoz blaga v juliju 1912 „ 61.072.95
Izvoz „ „ 1912 „ 92.081.35
Skupni promet meseca julija 1912 „ 153.154.30

Število pridruženih posojilnih društev koncem julija 1912: 285.

Število ostalih pridruženih gospodarskih zadrug in društev koncem julija 1912: 92.

K —.— do K —.—; ježna slama od K —.— do K —.—.

Sejem z rogato živino dne 8. avgusta 1912. Prignalo se je 380 volov, 333 bikov, 430 krav, 22 živih telet in — konj, pripeljalo se je — mrtvih telet, — svinj, — drobnice.

Izvoz na Nižje Avstrijsko: 5 volov, 90 bikov, 43 krav, — telet; na Gornje Štajersko: 84 volov, 20 bikov, 22 krav; Spodnje Štajersko: — volov, — bikov, — krav, — telet; Trst: — vol, — bikov, — krav, — telet; Predarlberško: 34 volov, 22 bikov, 20 krav, 16 telet; Swico: 28 volov, — bikov, — krav, — telet; Češko: 30 volov, 30 bikov, 214 krav, 1 tele.

Cena je bila za 100 kilogramov žive teže: klavni voli, tolsti od 98.— do K 104.— (izjemoma K 110.—), poltolsti od K 88.— do K 96.—, suhi od K 82.— do K 88.—; voli za pitanje od K —.— do K —.—; klavne krave tolste od K 76.— do K 86.—, poltolste od K 58.— do K 76.—, suhe od K 48.— do K 56.—; biki od K 78.— do K 100.—; dojne krave do 4. teleta od K —.— do K —.—; črez 4. tele od K —.— do K —.—; breje od K —.— do K —.—; mlada živina do 80.— do K 100.—.

Sejem klavne živine dne 9. avgusta 1912. Zaklana živina: 705 telet, 1786 svinj, 7 komadov drobnice.

Cena klavne živine za 1 kilogram: teleta od K 1.34 do K 1.40; teleta Ia (izjemna cena) od K 1.42 do K 1.52; mlade svinje od K 1.62 do K 1.68; nemške pitanske svinje od K 1.56 do K 1.60; ogrske pitanske svinje Ia od K 1.66 do K 1.70; ogrske pitanske svinje IIa od K 1.54 do K 1.62; mesne svinje od K 1.56 do K 1.64; bosnjaške pitanske svinje, debele, od K 1.50 do K 1.56; bosnjaške pitanske svinje, suhe, od —.— do K —.—; ovce od K —.80 do K 1.10; kozlički in jagnjeta od K 6.— do K 8.—.

Letni in živinski sejmi na Štajerskem.

Sejmi brez zvezdic so letni in kramarski sejmi; sejmi, znamenovani z zvezdico (*) so živinski sejmi, sejmi z dvema zvezdicama (**) pomenijo letne in živinske sejme.

Dne 24. avgusta na Laškem**; v Teufenbachu**, okr. Neumarkt; pri Sv. Petru, okr. Oberwölz; v Brežicah (svinjski sejem).

Dne 26. avgusta na Bregu pri Ptuj*, v Ribnici*, okr. Marenberg; v Ilzu, okr. Fürstenfeld; v Ljubnem**, okr. Gornjigrad; v Lipnici*.

Dne 27. avgusta v Ormožu (sejem s ščetinarji).

Dne 28. avgusta v Stainzu**; pri Sv. Ani am Aigen, okr. Fehring; v Fürstenfeldu**; v Fernitzu*, okr. Graška Okolica; pri St. Janžu pri Herbersteinu, okr. Pöllau; v Vorau; pri Sv. Trojici v Slov. Gor., okr. Sv. Lenart v Slov. Gor.; v Svičini, okr. Maribor; v Imenem (sejem s ščetinarji), okr. Kozje; v Ptuj (sejem s ščetinarji); v Mariboru*.

Dne 29. avgusta v Pusterwaldu, okr. Oberzeiring; pri Sv. Tomažu**, okr. Ormož; pri Sv. Petru ob Ottersbachu**, okr. Cmurek; na Muti**, okr. Marenberg; v Žalcu**, okr. Celje; na Bregu pri Ptuj (svinjski sejem); v Gradcu (sejem s ščetinarji); pri Sv. Filipu, okr. Kozje.

Dne 30. avgusta v Kirchbergu ob Rabi**, okr. Feldbach; v Poličanah**, okr. Slovenska Bistrica; na Hajdini*, okr. Ptuj; v Rogatcu (sejem s ščetinarji); v Gradcu (z zaklano klavno živino).

Dne 31. avgusta v Konjicah*; v Brežicah (svinjski sejem); v Predlitzu**, okr. Murau.

Dne 1. septembra v Semriachu, okr. Frohnleiten; v Hieflau, okr. Eisenerz; na Žigarskem vrhu, okr. Sevnica; v Liezenu; v Št. Ilju v Slov. Gor., okr. Maribor.

Dne 2. septembra v Obdachu; v Fischbachu**, okr. Birkfeld; v Arnočah, okr. Šoštanj; v Murau*; v Ternovcih**, okr. Ptuj; v Slovenjem Gradcu**; v Zrečah**, okr. Konjice; v Marija Tinskem**, okr. Smarje pri Jelšah; v Donnersbachu**, okr. Irdning; v Gabersdorfu**, okr. Lipnica; v Ormožu*; v Celju*.

Dne 3. septembra v Fernitzu, okr. Graška okolica; v Radgoni*; v Račjem*, okr. Maribor (tudi konjski sejem); v Ormožu (sejem s ščetinarji).

Dne 4. septembra na Ptuj (konjski in govejski sejem, ter tudi sejem s ščetinarji); v Imenem (sejem s ščetinarji), okr. Kozje; v Vuhredu*, okr. Marenberg; v Lučanah (sejem z drobnico), okr. Arvež.

Dne 5. septembra na Bregu pri Ptuj (svinjski sejem); v Gradcu (sejem z rogato živino in konji).

Dne 6. septembra v Št. Pavlu v Sav. dol*, okr. Celje; v Gradcu (z zaklano klavno živino); v Spodnji Polskavi (svinjski sejem), okr. Slovenska Bistrica; v Rogatcu (sejem s ščetinarji).

Opozorjanje. Današnji številki je priložen propekt „Navodilo za jesensko obdelavo“ trdke „Društvo tvornic za Tomasovo žlindro“.

Če se krave ponovno pojajo

in se ne obrežijo, je to večinoma posledica takozvane smolike na spolovilih. Pri lečenju te bolezni se je izborno obnesel „Bissulin“, sredstvo, ki je brez duha (vonja), ki je ceno in hitro pomaga. Da se „Bissulin“, z uspehom rabi in dobi, je treba živinozdravniškega naročila. Varuje pa se naj vsaki pred ponareditvami. Pristni „Bissulin“ nosi ime na zavitku. Brošurice s sliko, predločujočo omenjeno bolezen, pošlje zastoj tovarna za kemične izdelke H. Trommsdorff, Aachen. (Sestava: 0.25% socrjodolovega živega srebra in mast.)

Lovske puške

z vsemi zaželenimi posebnostmi, po vsaki ceni, priznana najboljša izdelane in za to tudi odgovarjajoče vsem zahtevam pri streljanju, nadalje pistole, samokrese, brovnice in sploh vse v to stroko spadajoče izdelke priporoča po najnižjih cenah že slavno znana tvrdka

Prva borovljska orožnotovarniška družba
Peter Wernig
družba z omejeno zavezo, Borovlje, Koroško.

Ceniki o orožju zastoj in poštne prosto.
Popravila se prevzamejo za najnižjo ceno. 209-12

Najnovejša in najboljša škropilnice za gnojnice.

tudi prevozne, za škropljenje in napolnjevanje sodov. Ne rjavijo in ne zamrznejo. Vodoravno nesejo do 20 m.

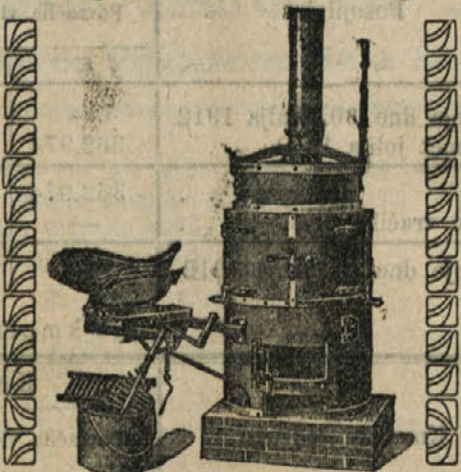
Ceniki gratis in franko.

Prva moravska tvornica za vodovode in sesalke

Ant. Kunz, c. in k. dvorna dobavitelj, Mähr.-Weinkirchen.

TITANIA

brzoparilniki za klajo

Obod se odpre, popolnoma iz kovanega železa in jeklene pločevine, so jako trpežni. Porabi se malo kuriva, par se naglo tvori, klaja pa je vsled tega takoj pripravna za krmjenje. Malovredna piča postane s parjenjem v „Titania“ brzoparilnikom zopet uporabna in užitna.

Teh parilnikov je že več tisoč v uporabi. — Pojasnila in spričevala dajemo zastoj. — Isčejo se zastopniki.

TITANIA-WERKE
WELS129 Oberösterreich

Le Kometovi mlini

so sedaj najboljši stroji za pripravljanje mečke in moke za pecivo.

Kilb (N.-A.), dne 1. februarja 1911.

Z Vašim mlinom (žrnjami) št. 4, katerega ste nam svoj čas poslali, smo, če bo vedno tako dobro služil, zelo zadovoljni. Z njim se da namleti v 1 uri 200 kg mečke (šrota) brez posebnega truda.

Z odličnim spoštovanjem beleži

4 7/11-24

Kmetijska zadruga v Kilbu.

Prvi zavod za izdelovanje mlinskih kamnov
E. J. HELLER, r. z. z o. z., Sandau pri Lipi, Češko.

Da dosežete z gnojenjem s kalijevimi gnojili popolne vspehe, mora se to delo tudi pravočasno izvršiti. Priporoča se toraj, da, da že sedaj naročite

kajnit in kalijevo gnojilno sol

kajti pri poznejših naročilih dostikrat tovarnam ni mogoče naročevalcem gnojila ob dobavnem roku doposlati.

Za srednje gnojenje se računa na oral 300 kg kajnita ali 100 kg 40% kalijeve gnojilne soli.

Pojasnila in brošurice o uporabi vseh umetnih gnojil daje brezplačno:

Landwirtsch. Auskunftsstelle des
Kalisyndikats

Wien, VIII/2, Skodagasse 3.

Superfosfati

rudninski in kostni so najizdatnejša, najzanesljivejša in radi tega tudi najcenejša fosfornata gnojila za vsakovrstno zemljo. 1-12

Superfosfat

poživi senoži in s svojo v vodi raztopno fosforjevo kislino, zajamči najvišji pridelek na krmi, ki je ob enem tudi bogat na tehničnih fosforatih solih.

Superfosfat

zajamči razvoj žit in sočiva od kalenja do zorenja, požlahtnjuje sadove in jamči za najvišje pridelke.

Amonijakove, kalijeve in soliterne superfosfate dobavljajo vse tovarne za umetna gnojila, trgovci z umetnimi gnojili, gospodarske zadruge in družbe. Seznamke radi poskusnega gnojenja sprejema in posluži s strokovnimi nasveti osrednja pisarna

PRAGA, Příkopí 17/III.

Grand Prix na svetovni razstavi v Parizu 1900

Kwizdov kornajburški živinski prašek
dijetelečno sredstvo za konje, rogatino in ovce.

Cena velike škatle 1-40, male škatle K-70. Že čez 60 let z uspehom v porabi v tistih hlevih, kjer živina noče jesti, slabo prebavlja in se želi zvečanje mlečnosti pri kravah.

Kwizdov kornajburški živinski prašek je le tedaj pristen, če ima zraven stoječo varstveno znamko; dobi se v vseh lekarnah in drogerijah. — Glavna zaloga:

Franc Iv. Kwizda, c. in k. avstroogreški, kralj. rumunski in kralj. bugarski dvorni dobavitelj, okrožni lekarnar, Kornenburg pri Dunaju. 208-24

Ilustrovani cenilniki zastoj in poštne prosto.

Tovarna za gumijeve izdelke „Elbe“ Dunaj, IX., Frankgasse 1.

Če potrebujete

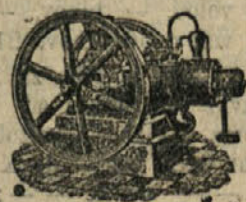
frake za cepljenje frt, cevi za pretakanje vina, priprave za zafiranje peronospore

ali kake druge predmete iz gume, ne prezrite najcenejšega vira pri najtrpežnejših kakovostih.

Navedena tovarna zalaga tudi Zvezo kmetijskih zadrug.

Naročila sprejema Zveza gospodarskih zadrug v Gradcu, Franzensplatz 2, in tudi c. k. kmetijska družba v Gradcu, Stempfergasse 3.

103-24

CLIMAX motorji za surovo olje in lokomobile.

Motorji z visokim tlakom.

Najcenejši za kmetijstvo, industrijo in obrt.

Stotine zadovoljivih naprav že v obratih.

Ceniki in proračuni brezplačno.

Stroški za kurjavo na HP in uro od 1 v naprej.

Brez nevarnosti eksplozije. Brez kontrole finančne oblasti. Potrebuje malo vode.

Komanditno društvo Bachrich & Co., Dunaj, XIX/16
179a-12 Heiligenstädterstraße 83 La.

Izkopavalnik za krompir „Welt“-Roder

272-3 model 1912 je neizogibno potreben za vsakoga krompir pridelujočega kmetovavca! — Enostavna in solidna konstrukcija, neopustljiv sestav. — Priročen za vsako zemljo, globino in širino. — Dela se z njim, ker in pretežek, prav lahko, čisto in hitro, o čem svedočijo mnoga priznanja.

Zahtevajte, da se vam vpošlje brezplačno cenovnik št. 391a o „Welt“-izkopavalnikih od

PH. MAYFARTH & Co.
tovarnarja za kmetijske in obrtne stroje
Dunaj II., Taborstraße št. 71.
700 prvih deril, zlatih kolajn itd. — 1500 delavcev in uradnikov.
Preprodajalci in zastopniki so isčejo.

